

i 7 SiND

SVENDOMAR

OM UDDANNELSE OG ARBEJDE

FOKUS

Filmen om Omar handler om at kæmpe for det, man vil – også når det er at finde en praktikplads! Opgavematerialet har bl.a. fokus på vigtigheden af at tage imod en voksens tilbud om støtte og på at fokusere på sine styrker og egenskaber i en jobsamtale. Desuden vendes temaet diskrimination.

FORLØB: OVERSIGT OVER OPGAVER

▪ Udforskning af filmen via gruppearbejde

- Tegn livslinje med milepæle, interview sidemand – skriveopgave med portræt af den anden

▪ Tema: Det her er jeg god til!

- Parvis: Udforsk egne og sidemands positive egenskaber

- Individuelt: Plan over egenskaber man vil arbejde med – herefter evaluering i par og grupper

▪ Tema: Jobsamtalen – fortællingen om dig selv!

- Individuel forberedelse – herefter præsentation for sidemand og fælles refleksion

- Rollespil i grupper

▪ Tema: Diskrimination

- Læsning, indblik, klassesamtale

- Mindmap i klassen: Ressourcer som minoritet og arbejde med fordomme

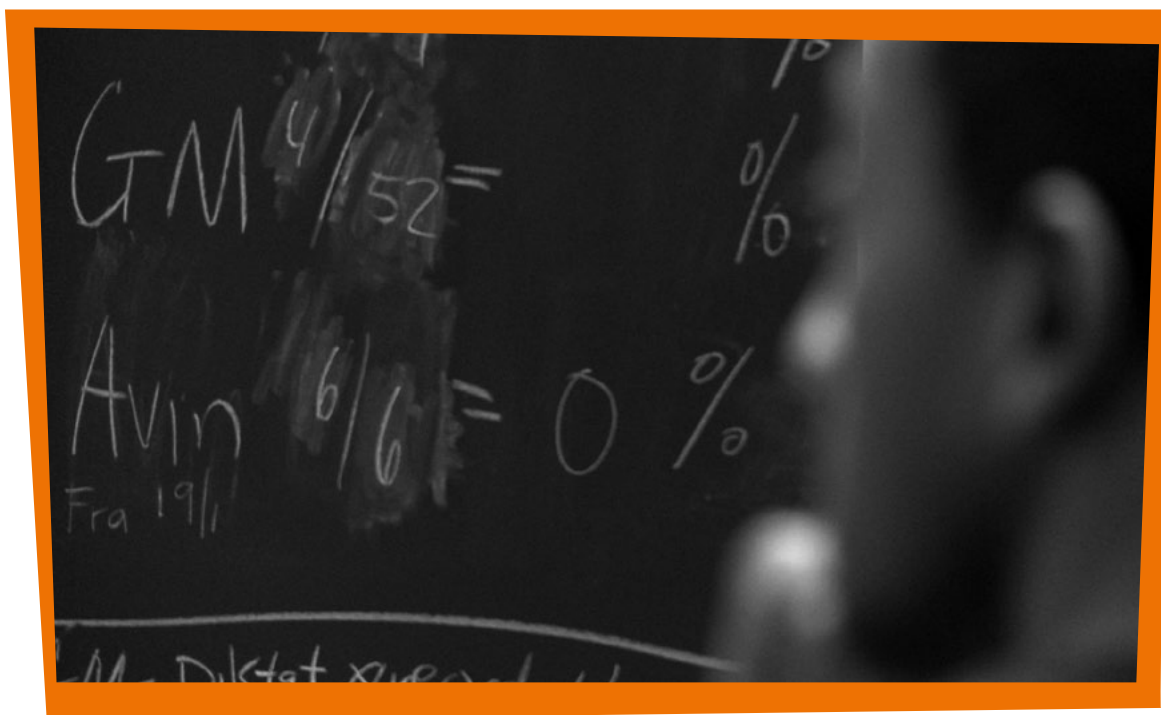
▪ Tema: En støttepersons betydning

- Læsning, indblik og klassesnak

FAGRELEVANS OG NIVEAU

Særlig relevant i UEA-undervisning og samfundsfag. Desuden relevant i dansk (bl.a. i forhold til arbejde med identitet og personlig udvikling, samt dansk som andetsprog).

Niveaumæssigt er der taget særligt hensyn til elever, der ikke er så læse- og skrivestærke.

FORMÅL

Formålet med filmen om Omar er at give eleverne en tro på, at der er en plads til alle, også til én selv hvis man er stædig nok. I materialet kommer de til at arbejde med at indkredse, hvad de er gode til. Såvel film som materiale pointerer vigtigheden af at finde en voksen, der kan støtte op om en, hvis man har brug for det. Eleverne får lov at udforske og styrke deres positive egenskaber og arbejde med ønskede kvaliteter, og de trænes i at gå til jobsamtale gennem forskellige individuelle øvelser og klasseøvelser.

Særligt gennem øvelserne i det skriftlige materiale kan filmen bruges som udgangspunkt for en snak om diskrimination. Emnet tages op for at imødekomme den frygt for at blive diskrimineret på arbejdsmarkedet, som nogen elever kan sidde med.

Det foreslås, at I arbejder med de tre film om uddannelse og arbejde (HVAD VIL DU VÆRE, BÜLENT ÖZDEMİR?, SVEND OMAR og ALI – 2. OMGANG) i en sammenhæng, hvis tiden tillader det. I så fald kommer I igennem et forløb, hvor I får arbejdet med uddannelsesvalg, jobsøgning og jobsamtale på forskellige, supplerende måder.

Se siderne 16-21, for inspiration til arbejdet med de tre første film, som alle omhandler uddannelsesvalg og tilknytning til arbejdsmarkedet.

17 **SiND**

SVEND OMAR

UDFORSK FILMEN!

SE FILMEN I KLASSEN:

- ▶ Se filmen igen fordelt i grupper. Hver gruppe er særligt opmærksom på ét eller flere aspekter:
  - Noget der undrede jer
  - Noget I godt kunne lide
  - Noget I ikke brød jer om
  - Noget I ville have gjort anderledes, hvis I havde lavet filmen
  - Noget I ville have gjort anderledes, hvis I var hovedpersonen
- ▶ Præsenter jeres tanker og observationer i klassen.

FIND PÅ SPØRGSMÅL TIL FILMEN:

- ▶ Find fem spørgsmål sammen med din sidemand, som I vil tale om i arbejdet med filmen og dens temaer. Skriv dem på papirlapper.
- ▶ Sæt lapperne på tavlen, så de passer sammen tematisk. Skriv overskrifter til hvert tema.
- ▶ I plenum: Diskuter spørgsmålene i klassen, tema for tema.

RUNDT OM HOVEDPERSONEN

LÆS TEKSTEN TO OG TO:

Omar er fra Esbjerg i Sønderjylland. Han har haft meget at slås med; han var tyk, havde en talefejl og var ordblind, og han blev mobbet i skolen.

Efter sjette klasse flyttede Omar skole og fandt nye venner. Han begyndte at ryge hash. Han startede til fitness og blev tynd. I stedet for at være den, der blev mobbet, blev Omar den, der styrede og tævede de andre. Han afpressede andre elever og bankede en lærer.

Omar blev smidt ud af 9. klasse. Senere mistede han sit arbejde, og kæresten skred.

Omars liv var kommet ind i en dårlig spiral på vej nedad. På et tidspunkt sad Omar i fængsel for vold, og da besluttede han, at det skulle være løgn!

”Jeg ville ikke være ingenting, jeg ville være noget i mit liv, jeg skulle tage en beslutning.”

HUSKER OMAR, AT HAN TÆNKTE

Omars far rådede Omar til at gå i tømrerlære. Det var ikke, hvad Omar havde drømt om, men han fulgte sin fars råd, og i dag synes han, det er skønt at dufte af træ!

Vejen til praktikpladsen har været lang, og den har krævet gåpåmod af Omar. Det tog ham seks måneder at finde pladsen. Men Omar fokuserer på, at stædigheden gav resultat i sidste ende; at det kunne betale sig at blive ved.

SNAK TO OG TO:

Omars liv har haft to vigtige milepæle. Den ene, mens han gik i skole, og den anden, da han sad i fængsel. Begge gange besluttede han at skifte retning. Kan I beskrive de to milepæle og forklare, hvad det var, der gjorde, at Omar de to gange besluttede at ændre retning?

- Hvad gjorde Omar for at finde en praktikplads?
- Hvordan griber Omar sine udfordringer an?
- Hvad vil Omar med sit liv?

Omar er i lære som svend hos Hans Peter.

- Hvad har det betydet for Omar at komme i lære hos Hans Peter?
- Hvad mener Hans Peter med: ”Du skal se mig i øjnene”? Og hvad har netop denne sætning betydet for Omar?
- Hvad mener Hans Peter med at ”bygge sig selv op fra bunden”? Kan I huske, hvad han siger om det? Se evt. filmen igen.

MINE MILEPÆLE – OG DINE

► Tegn din egen livslinje:

- Indsæt nogle milepæle (vigtige begivenheder, der har betydet noget for dig i dit liv; fx søskende; flytning; skolestart; kammerater; en ferierejse; en brækket arm eller andet)
- Tegn eller skriv lidt ved de enkelte milepæle

INTERVIEW HINANDEN:

- Sæt jer nu sammen parvis og fortæl hinanden, hvad der skete, og hvad det betød for jer. Interview hinanden (dvs. spørg ind til historien) og skriv noter.

REGEL:

Den, der fortæller, bestemmer selv, hvor meget hun/han vil sige

SKRIFTLIG OPGAVE:

- Skriv stikord om de positive ting, du har lært om din kammerat under det interview, du tidligere har lavet med ham/hende. Skriv nu ganske kort noget om din kammerat, som gør, at andre får lyst til at lære ham/hende at kende og søge hans/hendes venskab! Skriv det gerne som en kort, spændende opfordring på Facebook.
- Lav eventuelt en blog for klassen på blogspot.dk, hvor I lægger alle de korte beskrivelser ud. I kan bruge dem til at støtte hinanden i de næste opgaver og få inspiration fra hinandens fortællinger. For i næste opgave skal I hver især til jobsamtale!

1995
Får en
lillebror.

2000
Vi flytter – ny
skole, øv!

2005
Køber knallert

2007
Min første lange
rejse

2009
Består mine
eksaminer

1997
Starter i skole

2001
Begynder til fodbold,
yeah!

2006
Begynder på
HTX

2008
Tager kørekort

TEMA:

DET ER JEG GOD TIL!

Da Omar skulle mødes med Hans Peter første gang, var han nervøs. Han turde ikke se Hans Peter i øjnene, og han famlede efter ordene. Heldigvis antog Hans Peter ham alligevel, og Omar fik lov at vise, hvad han kunne.

En arbejdsgiver vil lægge mærke til mange andre evner og kvaliteter hos en ung jobansøger, end om man nu lige har været fagligt dygtig i folkeskolen.

I KLASSEN PÅ TAVLEN:

- ▶ Nævn mindst 10 egenskaber, en arbejdsgiver vil lægge mærke til hos en ansøger. Hvad synes I selv er vigtigt? Tænk på kvaliteter som:
  - God til at møde til tiden
  - Sjov at være sammen med
  - Altid venlig og hjælpsom
  - Fysisk stærk og udholdende
  - Fortsæt listen på tavlen sammen med jeres lærer (OBS: Skriv hver især listen ned til en senere opgave, som I skal løse selvstændigt).

OPGAVE TO OG TO:

- ▶ I skal bruge et stykke papir hver.
- ▶ Skriv hver især fem gode egenskaber om jer selv på den ene halvdel af et stykke papir. Fold papiret og luk det, så din kammerat ikke kan se, hvad du har skrevet.
- ▶ Byt papirer. Åbn ikke papirerne. Nu skal I på den anden side af folden på hinandens papir skrive fem ting, som I synes, at jeres kammerat er god til.
- ▶ Bagefter åbner I papirerne og sammenligner. Se om jeres oplevelse af jer selv og hinanden er nogenlunde ens, eller om der er overraskelser "gemt i folderne"!

INDIVIDUEL OPGAVE:

► Se nu hver især på listen fra opgaven på side 49, I lavede sammen med jeres lærer på tavlen. Læg mærke til, hvilke af listens egenskaber du selv har, og hvilke du gerne vil sørge for at lære dig! Hvis der ikke er nogle egenskaber på listen, der passer på dig, så tilføj de egenskaber, du synes passer på dine talenter og ønsker.

► Lav en plan for at opnå de egenskaber, du gerne vil tilegne dig eller blive bedre til. I planen skal du stille dig selv opgaver for hele næste uge, hvor du øver dig. Det er vigtigere, at du vælger noget, du tror, du kan overholde, end at vælge flere ting. Du kan fx lave en plan, der hedder:

- Jeg vil komme til tiden hver dag i en hel uge. Det vil jeg gøre ved at stille vækkeuret en ½ time tidligere og ...
- Jeg vil være mere venlig. Jeg vil sige noget pænt til dem, der står bag disken i alle de butikker, jeg kommer ind i.
- Jeg vil være mindre genert og mere modig og udadvendt. Jeg vil øve mig ved at sige noget mere i timerne.
- Jeg vil have mere styr på mine ting. Jeg vil øve mig ved at skrive ned, hvad jeg skal huske, og pakke min skoletaske allerede om aftenen.

► Find selv på mere! Vær tro imod, hvad du virkelig gerne vil være god til! (Det kan godt være ting, der foregår udenfor skoletiden).

- Nu finder I sammen to og to i klassen og fortæller hinanden jeres plan. I skal hjælpe hinanden med at holde fast i planen hele ugen. (Du har selvfølgelig også lov til at lave en hemmelig plan for dig selv ved siden af, hvis det er noget, du ikke har lyst til at fortælle til andre).
- Når ugen er forbi, skal du og din kammerat finde sammen med et andet par. Din kammerat skal nu fortælle det andet par, hvad du har øvet dig i, og hvordan det er gået. Der vil helt sikkert også være nogle sjove historier iblandt! Sådan skal I nå alle fire i gruppen igennem.

TEMA:

JOB SAMTALEN.**FORTÆLLINGEN OM DIG SELV!**

Når man skal til jobsamtale, er det godt at have tænkt over, hvad man er god til, og at have øvet sig på at stå frem og fortælle om sig selv. Det handler næste opgave om.

ØVELSE:**1 | FØRST SKAL I FORBEREDE JER HVER ISÆR:**

- ▶ Forestil dig, at du skal til job- eller praktiksamtale på en arbejdsplads, hvor du gerne vil arbejde.

2 | FORBERED DIG PÅ, HVAD DU VIL FORTÆLLE OM DIG SELV

- ▶ Måske ved du selv, hvad du vil sige, men du kan også få inspiration her:
  - Hvorfor vil du gerne have netop dette job? Hvad er din grund til at søge jobbet?
  - Hvad synes du selv, du er god til i din hverdag? (Fx holde orden? Hjælpe andre? Læse lektier med dine søskende? Styre et gruppearbejde i skolen? Reparere ting? Andet?) Hvordan er det relevant for netop dette job?
  - Hvordan er du som person? (Kan du arbejde selvstændigt? Kan du samarbejde? Tør du stå frem og sige din mening? Er du meget tålmodig? Andet?)
  - Hvilke udfordringer på jobbet kan du forestille dig, at du skal kæmpe med (måske et problem, du ved, du har)? Hvordan vil du gøre det?

3 | SKRIV NOTER PÅ PAPIR

Hvis du har svært ved at finde positive sider ved dig selv, kan din sidemand måske hjælpe. Giv gerne eksempler ("Jeg er god til at stå op om morgenen. Fx løber jeg ofte en tur, mens solen står op".)

FORTSÆTTES PÅ NÆSTE SIDE >>>

<<< FORTSAT FRA FORRIGE SIDE

4 | TÆNK OVER, HVAD DER KAN VÆRE VIGTIGT FOR DIN FREMTRÆDEN UDOVER DE TING, DU SIGER:

- Dit kropssprog. (Hvordan kommer du ind? Hvordan hilser du? Hvordan mon du virker?)
- Dit sprogbrug. (Bruger du fx slang eller engelske udtryk? Passer sproget til virksomheden?)
- Dit stemmeleje. (Taler du højt eller lavt, hurtigt eller langsomt? Er du overbevisende?)
- Din tøjstil og stil i det hele taget. (Hvilket signal sender du med din tøjstil, dine smykker eller andet? Passer stilen til virksomheden?)
- Hvordan ser man ud, som om man mener det, man siger? Hvordan lyder man, som om man mener det, man siger?

5 | NU SKAL DU LAVE PRÆSENTATIONEN AF DIG SELV FOR DIN SIDEMAND

- ▶ Din sidemand skal lytte, og når du er færdig, taler I om, hvordan det virkede. Skift side, så I begge to prøver at være "på" og få gode råd.
- ▶ Diskuter med din kammerat, hvordan du bedst fremhæver det bedste ved dig selv. Hvordan virker dit kropssprog, hvordan du skal tale for at blive hørt, og skal du gøre noget ved din stil eller bare være dig selv så meget som muligt? Virker du, som om du mener det, du siger?! Hvad synes din kammerat?

6 | ROLLESPIL I MINDRE GRUPPER

- ▶ En klassekammerat spiller den arbejdsgiver, du møder til job – eller praktiksamtale. Arbejdsgiveren må gerne være kritisk og spørge grundigt ind til dine kvalifikationer, og til hvorfor du tror, du vil være den rigtige til jobbet.
- ▶ Opfør rollespillet for din gruppe.

7 | RESPONS FRA GRUPPEN:

Hvordan oplevede dine klassekammerater din fremtræden? De skal ikke sige noget om dig som person, eller om de er enige i det, du fortæller om dig selv. De skal kun sige, om du virker overbevisende og troværdig, og om de ville få lyst til at ansætte dig. De må gerne komme med gode råd om, hvordan noget måske kunne blive bedre og stærkere i din præsentation af dig selv.

TEMA:

DISKRIMINATION

LÆS OG DISKUTER I KLASSEN:

Omar opdagede, at det var svært at få en praktikplads. Han stod op klokken seks om morgenen og trak i arbejdstøjet for at vise, at han var selvstændig og klar, og at han mente det alvorligt. Alligevel gik der seks måneder, før han fik en plads.

- Hvorfor var det så svært for Omar at finde en praktikplads? Nævn fire mulige årsager og tal om dem. Er der nogen, der har lignende erfaringer eller kender nogen, der har?

DISKRIMINATION? ELLER BARE REALISME?

De fleste arbejdsgivere ser heldigvis på personen og på, hvad han eller hun er god til, når de skal vælge en ansat, elev eller praktikant. Men der kan være flere ting, der spiller ind, når man har en anden etnisk minoritetsbaggrund, fx at arbejdsgivere nogle gange tror, at unge med anden etnisk baggrund taler mindre godt dansk.

Der kan også være mange andre grunde til, at en arbejdsgiver kan have fordomme imod en ansøger. Kan det mon være et problem for

nogen arbejdsgivere, at man har piercinger? Har farvet håret neonrødt? Bærer tørklæde? Har et kristent kors om halsen? Bærer jødisk kalot? Eller at man stammer? Og kan der mon opstå problemer for en pige, der søger et "typisk mandejob"? Kan vægt og højde, tøjstil og dialekt mon spille ind?

► Prøv at se på de følgende citater:

Dansk-tyrkiske Serdal fortæller om sin lærer fra folkeskolen:

"Han var sådan en lidt gammeldags type. Han hævede pegefingeren og formanede mig: 'Hør her, hvis du skal klare dig i det her samfund, skal du arbejde dobbelt så hårdt som de andre.'"

(*"FRA FÅREHYRDE TIL FOLKETINGET"*, POLITIKEN 23.5.2010)

Maliha gik på en privatskole på Nørrebro, hvor hun blev mobbet af eleverne, fordi hun var "mørk i huden". Hun blev voldelig og fik dårlige karakterer, indtil hun fik hjælp af vejlederen på skolen:

"Han stolede altid på mig. Motiverede mig altid og sagde, at det nok skulle gå; han havde virkelig store planer for mig. Han blev ved med at sige, at jeg skulle være advokat eller jurist. For jeg var rigtig god til at snakke og udtrykke mig."

(*"I DANMARK ER JEG FØDT"*, FRYDENLUND 2010)

DISKUTER I KLASSEN:

- Hvad mener du om de to måder, lærerne i eksemplerne taler til eleverne på?
- Hvad siger det om lærerne, at de taler sådan til deres elever?
- Gør det en forskel, om ens lærer tror på en? Hvad tror I, det kan have haft af betydning for Serdal, at hans lærer behandlede ham, som han gjorde? Hvad betød det for Maliha, at hendes lærer hjalp hende? Hvis du skulle støtte en ven, der følte sig udsat, hvad ville du så sige?

I de eksempler ovenfor hvor eleverne bliver mobbet eller talt nedsettende til, handler det om deres etniske baggrund. Der kan være mange andre grunde til, at en ung bliver udsat for mobning eller diskrimination.

- Kom med eksempler fra jeres eget liv eller fx fra film og bøger om mobning eller diskrimination. Hvad kan det lede til, at man bliver holdt udenfor eller set på som anderledes? Det kan være elever, der taler en jysk dialekt i København. Eller en ung, der har valgt en særlig tøjstil, har et handicap eller har en særligt "nørdet" interesse. Kom gerne med flere eksempler!
- Kender I også eksempler, hvor dem, der er anderledes, bliver set på som "seje" eller "smarte", i stedet for at blive drillet? Hvad tror I gør forskellen?

VIDSTE DU AT:

Diskrimination betyder forskelsbehandling af en person eller en gruppe – ofte baseret på fordomme. En fordom er at dømme andre på forhånd fx på grund af deres udseende, tøjstil, familieforhold eller dialekt. Det kan også være, fordi de har en anden etnisk baggrund end dansk. En "etnisk dansker" kan blive mødt af fordomme i et miljø af danskere med anden etnisk baggrund, ligesom det modsatte kan være tilfældet.

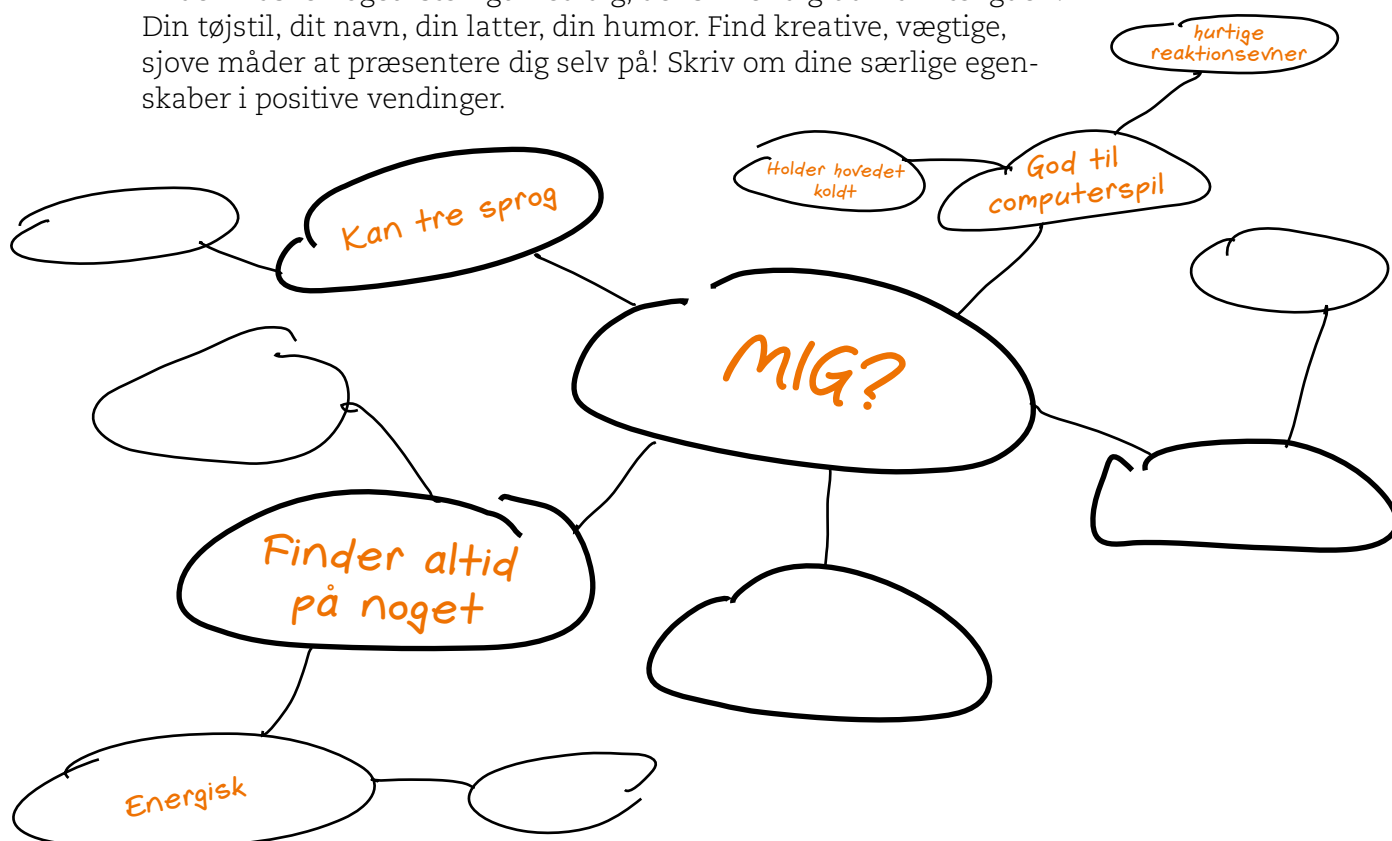
Gå evt. ind på menneskeret.dk og find temasider og filmspots om diskrimination og fordomme.

LÆG ALTID VÆGT PÅ DINE RESSOURCER

Nogle af os kommer igennem oplevelser hvor vi føler os udsatte, mobbede eller diskriminerede. Grundene kan være mange, men uanset hvad de er, så har vi hver især altid noget positivt at byde ind med i et fællesskab eller på en arbejdsplads. Omar ved fx, at han er god til at stå op om morgenen, og han beslutter, at dét kan være en af de ting, han vil lægge vægt på i en ansøgning.

LAV ET MINDMAP HELT FOR DIG SELV OM DINE RESSOURCER:

- Hvad er du god til? Og hvad kan du gøre for at vise andre, at du er god til det?
- Er der måske noget "særligt" ved dig, der skiller dig ud fra mængden? Din tøjstil, dit navn, din latter, din humor. Find kreative, vægtige, sjove måder at præsentere dig selv på! Skriv om dine særlige egenskaber i positive vendinger.

TEMA:

EN STØTTEPERSONS BETYDNING

Omar er kommet i lære som svend hos Hans Peter, der er hans mester. Hans Peter lærer ham ikke kun et håndværk, han støtter også Omar i at holde fast i sine mål om at komme igennem uddannelsen og få et godt liv som håndværker. Hans Peter er med til at "bygge Omar op fra bunden" ved at starte med det, Omar kan, og så langsomt få ham til selv at bygge mere ovenpå. Omar er sikker på, at Hans Peter har en stor betydning for, at tingene er ved at lykkes for ham. Så han sørger for at overholde de aftaler, de indgår.

HJÆLP TIL SELVHJÆLP!

En støtteperson kaldes også en "mentor".

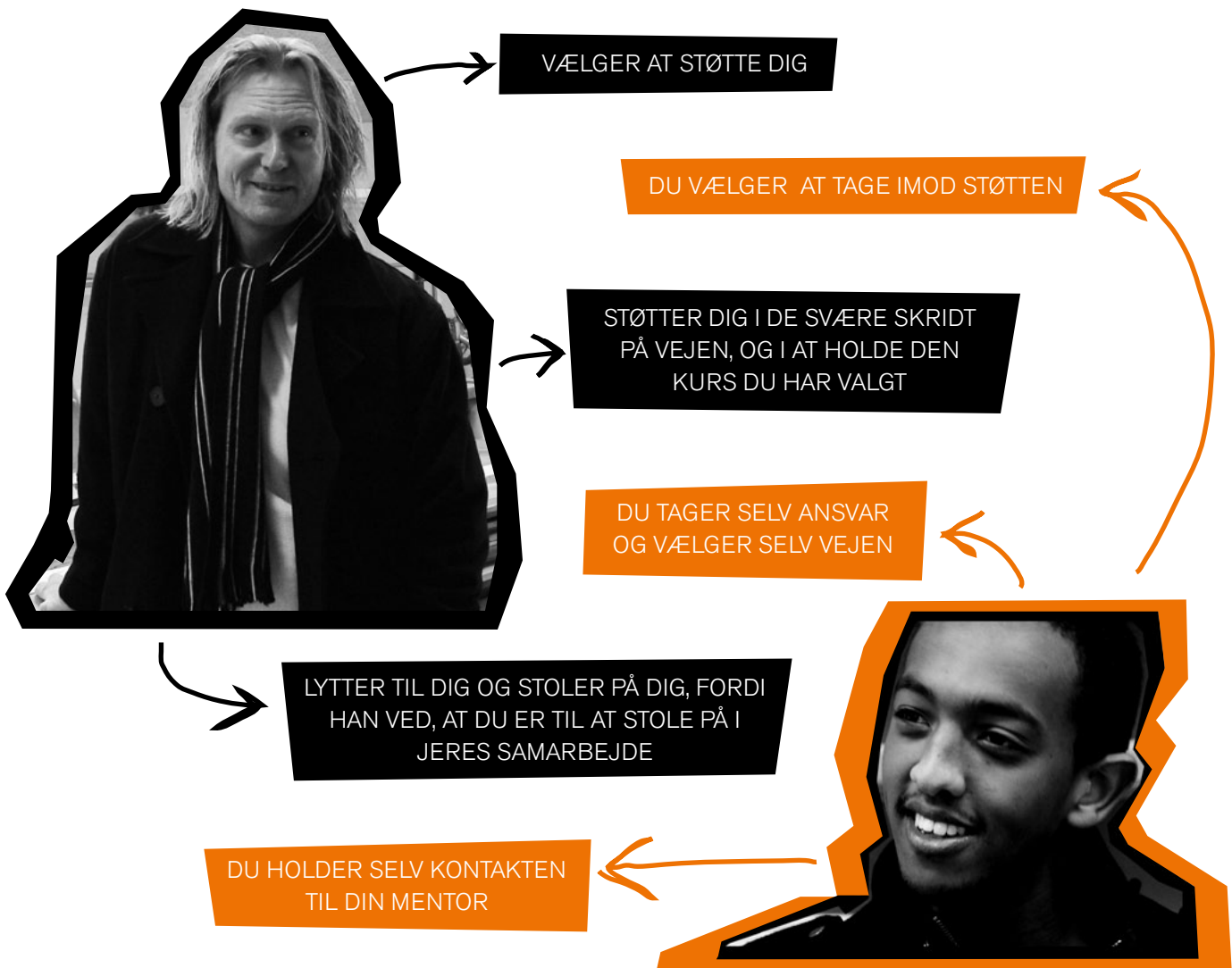
Hans Peter er blevet det, man kan kalde en mentor for Omar. En mentor er en person, der kan inspirere, støtte og rådgive.

En mentor er en person, der har betydning for nogle af de valg, vi træffer i livet. Det kan være en, du har mødt på et tidspunkt, hvor du havde brug for et råd eller et spark bagi. Eller det kan være en, du følges med i mange år. En mentor behøver ikke at lære dig noget bestemt såsom at regne eller spille fodbold. Det er frem for alt en personlig støtte, der kan hjælpe dig til at blive klogere på dig selv, og hvad du har lyst til og er god til. Rent faktisk er du jo den eneste, der virkelig ved, hvad du gerne vil!

En god støtteperson er en, der siger ja til at hjælpe og støtte netop dig på din vej. Men en støtteperson gør ikke tingene for dig og tager heller ikke valgene for dig. Det skal du selv gøre!

Du har selv et ansvar. For at kunne få god støtte skal du fortælle, hvad du gerne vil have hjælp til. Du skal overholde jeres aftaler. Når I mødes, skal du være aktiv og nysgerrig, og du skal tænke over, hvordan du vil bruge hans/hendes råd.

TAL OM I KLASSEN:

Hvem har betydning for dine valg?

- Er der en person, der har betydet noget særligt for dig, og som har haft betydning for valg, du har taget? Det kan være din lærer, din vejleder eller måske en onkel. En der har taget dig alvorligt og har delt sine erfaringer med dig, og som har givet dig nogle gode skub fremad. Del det med din klasse.

Hvad kan man gøre for at finde en støtteperson?

- Find i fællesskab ud af, hvem man kan kontakte, hvis man er i tvivl og skal tage nogle vigtige beslutninger, eller hvis man har svært ved at overholde sine egne mål. Spørg fx skolens UU-vejleder, sundhedsplejersken og AKT-læreren. Skriv en liste med adresser og træffetider. Hæng den på skolens bibliotek og læg den på skolens intranet som en hjælp til andre elever på skolen.